

Statenmededeling

Onderwerp

Stand van zaken aanpak Grote Oogst

Datum

11 juni 2024

Documentnummer

GS: 5933026

PS: 5942308

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Kennisnemen van

De voortgang van de aanpak Grote Oogst, mede in relatie tot de afspraken zoals deze zijn vastgelegd in het Bestuursakkoord 2023-2027 '[Samen maken we Brabant](#)'.

Aanleiding

Zoals opgenomen in het Bestuursakkoord 2023-2027 'Samen maken we Brabant!' moedigt het College van GS met de aanpak 'Grote Oogst' het versneld verduurzamen van Brabantse bedrijventerreinen aan. Deze aanpak zet GS door en breidt deze ook uit, waarbij vooral via de opgave van energietransitie wordt ingezet op het verminderen van de stikstofuitstoot. Over de voortgang van de aanpak Grote Oogst is via een [memo gedeputeerde](#) van 16 oktober 2023 (5340198) toegezegd uw Staten twee keer per jaar te informeren.

Bevoegdheid

Wij informeren uw Staten vanuit onze uitvoerende rol over de voortgang van de aanpak Grote Oogst en de maatregelen die wij voornemens zijn om deze aanpak voort te zetten. Uw Staten kunnen hiervan kennisnemen op grond van uw controlerende rol.

Kernboodschap

- 1. De gestructureerde aanpak Grote Oogst werkt en de eerste successen zijn zichtbaar.*

Na het accorderen van de twaalf [plannen van aanpak Grote Oogst](#) in maart 2023 zijn we ruim een jaar verder. Wat we zien is dat de Grote Oogst terreinen in verschillende snelheden aan de slag zijn gegaan met de uitvoering van hun

plan van aanpak. Gebiedsgericht worden (vervolg)stappen gezet om te komen tot toekomstbestendige bedrijventerreinen. De eerste successen zijn zichtbaar:

- **Energie**

We staan op dit moment voor een enorme opgave om ervoor te zorgen dat bedrijven zo min mogelijk last hebben van netschaarste of netcongestie. Dit raakt overigens niet alleen de Grote Oogst terreinen, maar vrijwel alle bedrijventerreinen in Noord-Brabant. Een kortetermijnoplossing is er echter niet. Het is nu vooral zaak om gezamenlijk te werken aan tussentijdse oplossingen om de beschikbare capaciteit zo optimaal mogelijk te benutten. Dit vertaalt zich in tal van energiescans die worden uitgevoerd bij bedrijven om te komen tot besparing, verkenningen naar Groeps-transportovereenkomsten (GTO's) en meerdere initiatieven voor energy hubs.

Ondertussen is het belangrijk om ondernemers aan te sporen zoveel mogelijk zelf te doen. Er liggen nog grote kansen voor verduurzaming die ondernemers vaak nog laten liggen bij gebrek aan kennis. Kansen voor individuele energiebesparing en beter energiemanagement moeten eerst benut worden voordat men (vaak afwachtend) kijkt naar collectieve oplossingen.

Parallel daaraan wordt door een aantal terreinen de kansen verkend om (meer) gebruik te maken van waterstof. Dit kan zijn in de productie, maar ook via een transitie naar schonere vrachtwagens die op waterstof rijden. Meerdere Grote Oogst terreinen liggen in de nabijheid van de Delta Rhine Corridor. Dit is een voorgenomen bundel van ondergrondse buisleidingen voor onder andere het transport van waterstof die loopt van Rotterdam via Moerdijk naar Zuid-Limburg en Duitsland. Dit biedt hopelijk kansen.

- **Klimaatadaptatie**

In de plannen van aanpak voor de Grote Oogst terreinen is klimaatadaptatie een belangrijk thema. Maar ook is duidelijk dat zowel ondernemers als beleidsmakers nog onvoldoende bewust zijn van de impact van klimaatverandering. De effecten van klimaatverandering zoals hittestress, wateroverlast, problemen met lozen van koelwater en verbod op gebruik van grondwater kunnen niet alleen gevolgen hebben voor werkenden en het fysieke bedrijventerrein, maar juist ook voor de omgeving (milieurisico's) en de bedrijfsprocessen.

Via klimaatscans is hierover in het afgelopen jaar bewustwording gecreëerd bij tal van bedrijven. En op een aantal terreinen heeft dit ook al tot concrete investeringen geleid zoals het planten van bomen (Haven Waalwijk en Veghelse bedrijventerreinen) en het realiseren van lunchwandelparkeersystemen. De ontwikkeling van een lunchwandelparkeersysteem gaat vaak samen met het realiseren van waterdoorlatende parkeerplekken, de aanleg van WADI's (Water Afvoer Drainage en Infiltratie), het planten van meer groen en bomen en het vergroten van de biodiversiteit op een terrein.

Datum

11 juni 2024

Documentnummer

GS : 5933026

PS : 5942308

- Circulaire economie

Circulaire economie is een transitieopgave die nog in de kinderschoenen staat, maar wel steeds prominenter op het netvlies komt bij bedrijven. Met de beperkte tijd die ondernemers hebben, richten zij zich vooral op zaken die op korte termijn urgent zijn zoals netcongestie en nog wat minder op de lange termijn transitie naar een circulaire economie. Ook is circulaire economie voor velen nog een abstract thema waarbij zij moeite hebben om dit thema handen en voeten te geven. Wij helpen ondernemers hiermee middels de door de provincie ondersteunde programma's als [CircoTracks](#) waarmee voor tal van bedrijven op de verschillende terreinen de circulaire kansen zijn verkend en in beeld gebracht. Denk daarbij aan de mogelijkheden voor circulair ondernemen of het slimmer omgaan met reststromen. Tevens rekenen we er op dat met de recente start van [Circo Hub Brabant](#) er een verdere boost kan worden gegeven aan de circulaire opgaven op de Grote Oogst terreinen.

Datum

11 juni 2024

Documentnummer

GS : 5933026

PS : 5942308

2. Coalities beginnen vorm te krijgen.

De eerste successen zijn er. Maar we moeten ook constateren dat het op onderdelen, met name Energie en Circulaire economie, pionieren en zoeken is naar oplossingen voor uitdagingen waar we als maatschappij nog niet eerder mee zijn geconfronteerd. Dat vraagt tijd, het zoeken naar slimme financieringsconstructies en het smeden van nieuwe coalities. Zo moeten ondernemers meer met elkaar samenwerken om tot oplossingen voor netcongestie te komen en is samenwerken in de keten onontbeerlijk om tot hergebruik van reststromen te komen. Tevens is een continue en stevige inzet, niet alleen van ons als provincie, nodig om deze transitie te bewerkstelligen. Grote Oogst is nu nog vooral een beweging van verduurzamen in gang zetten. Letterlijk het oogsten van resultaten neemt nog enige tijd in beslag.

3. Kennisdeling als versneller van aanpak Grote Oogst.

Een belangrijke pijler onder de aanpak Grote Oogst is het kennisprogramma. Een eerste stap daarin is de leergang 'Klaar voor de grote transitie' die het voorjaar van 2024 is gestart. Tevens hebben de Grote Oogst terreinen zelf al meerdere themabijeenkomsten georganiseerd om kennis onderling uit te wisselen.

Iedereen heeft een eigen proces, maar wel met dezelfde vragen en potentiële valkuilen. Het delen van kennis en ervaringen tussen de Grote Oogst terreinen is van essentieel belang om het proces te versnellen. Daarnaast zien we dat er vanuit de betrokken stakeholders niet alleen behoefte is aan een meer gestructureerde vorm van kennisdelen, maar ook aan ontmoeten en netwerkvorming.

Buiten de Grote Oogst terreinen zijn er nog meer dan 600 bedrijventerreinen in Brabant die niet direct met middelen en mankracht door Grote Oogst worden ondersteund. Het is uitdrukkelijk de bedoeling om ook deze overige terreinen te inspireren, te activeren en te faciliteren. Met als uiteindelijke doel om zoveel mogelijk bedrijventerreinen te activeren om zelf ook aan de slag te gaan.

Consequenties

1. We zetten onze inzet voort en intensiveren waar nodig (verdiepen).

Met het indienen van de plannen van aanpak is in maart 2023 de uitvoeringsfase van Grote Oogst van start gegaan.

Naast de meer generieke aanpak, gericht op het organiseren van meerjarige samenwerking en financiering, werken we aan de voorbereiding van de zogenoemde icoonaanpak als onderdeel van Grote Oogst. De icoonaanpak gaat om het ontwikkelen of vlottrekken van één of meerdere majeure projecten op een Grote Oogst terrein. Over de opzet van deze icoonaanpak informeren we uw Staten eind 2024.

Netcongestie en netschaarste noodzaakt ons ook om de implementatie van de energieopgave op de Grote Oogst terreinen te versnellen. Veel terreinen zijn al goed bezig, ze hebben koploper groepen geformeerd, zijn bezig hun energiprofiel in kaart te brengen en voeren energiescans uit. De ontwikkelingen in onder andere Waalwijk, Veghel, Oss en Oosterhout gaan (relatief) snel. Deze terreinen hebben ook juridische en financiële vragen. Daartoe hebben wij aan de Brabantse Ontwikkelings Maatschappij (BOM) opdracht gegeven om via de inzet van additionele capaciteit (aanvullend op de bestaande Develop to Invest activiteiten) ondersteuning te bieden. Vooral gericht op het bouwen van businesscases en het verkennen van kansen voor externe financiering onder andere via het provinciale Energiefonds. De benodigde middelen voor de inzet van de BOM zijn gedekt uit de Reserve Werklocaties en procesmiddelen van het Programma Energie.

2. Slimme combinaties met Rijksregelingen bieden kansen voor versnelling.

Op dit moment zijn er meerdere landelijke initiatieven die zich richten op het verduurzamen van bedrijventerreinen waarbij een belangrijke rol voor de provincies is weggelegd. Deze regelingen bieden, in lijn met ons Bestuursakkoord, kansen voor het intensiveren van de aanpak op de Grote Oogst terreinen. Maar ook om, waar wenselijk te komen tot een verbreding van de provinciale aanpak voor de verduurzaming van bedrijventerreinen. Het betreft de volgende regelingen:

- Werklandschappen van de Toekomst (WvdT): streeft naar toekomstgerichte, groene, gezonde en klimaatbestendige bedrijventerreinen. In de plannen van aanpak voor de Grote Oogst terreinen is klimaatadaptatie een belangrijk thema. De kennis en middelen die beschikbaar zijn via WvdT kunnen een impuls betekenen voor een aantal Grote Oogst terreinen om (nog) intensiever in te zetten op het vergroenen en klimaatadaptief maken van hun terrein. Mede ook omdat er naast procesgeld ook investeringsmiddelen beschikbaar komen. Op 10 juni is de Green Deal met de Stichting Werklandschappen van de Toekomst gesloten.
- Specifieke uitkering (SPUK) Verduurzamen bedrijventerreinen: richt zich op het aanjagen van samenwerking op bedrijventerreinen rondom verduurzaming. Via deze regeling worden aanjagers ingezet om de organisatiekracht op ruim 100 bedrijventerreinen in Brabant op te zetten

Datum

11 juni 2024

Documentnummer

GS : 5933026

PS : 5942308

dan wel te versterken. De provincie Noord-Brabant heeft een aanvraag ingediend bij het Ministerie van BZK. We zijn in afwachting van de beschikking.

- Stimuleringsprogramma Energy Hubs: richt zich op de inzet van extra capaciteit, de financiering van ontwikkelkosten en kennisontwikkeling rondom de opzet van energyhubs. Start van dit programma is eind 2024 voorzien.

Datum

11 juni 2024

Documentnummer

GS : 5933026

PS : 5942308

In al deze Rijksregelingen wordt ruimte gecreëerd om de Grote Oogst terreinen te laten deelnemen om zo tot een versnelling te komen.

3. Benutten van koppelkansen voor een brede impact.

De kern van de Grote Oogst aanpak focust op die thema's waarmee een brede impact kan worden gerealiseerd om te komen tot een duurzamer Brabant.

Daarbij is het van belang om ook goed te blijven kijken naar mogelijke koppelkansen. Koppelkansen zien wij nu al op de thema's zoals Mobiliteit, Schone Lucht en Gezondheid. Voor Mobiliteit liggen die bijvoorbeeld op het vlak van centrale laadinfrastructuur (elektrisch en/of waterstof) of slimme mobiliteitsoplossingen voor werknemers. Gezondheidswinst is te behalen via het vergroenen van bedrijventerreinen of het versnellen van de energietransitie wat tot minder uitstoot van fijnstof en CO₂ leidt. Er is vooralsnog geen sprake van het integreren van deze opgaven in de Grote Oogst aanpak.

4. Op termijn meer terreinen mee laten doen.

Het bestuursakkoord laat ook ruimte om meer terreinen mee te laten doen in de Grote Oogst aanpak. Waarbij we de lessons learned van onze huidige inzet willen gebruiken om te bepalen of en hoeveel terreinen extra onderdeel worden van Grote Oogst. Uiteraard dragen meer terreinen bij aan een versnelde verduurzaming en bijdrage aan het realiseren van onze doelstellingen op het gebied van de energie, circulaire economie, klimaat en stikstof. De mate waarin is afhankelijk van het aantal en de terreinen die worden geselecteerd. Dit vraagt om een zorgvuldige afweging.

Europese en internationale zaken

Het verduurzamen en toekomstbestendig maken van bedrijventerreinen is een instrument om te komen tot maatschappelijke oplossingen en ter versterking van het vestigingsklimaat. In het verduurzamen van de Grote Oogst terreinen zoeken we nadrukkelijk ook de verbinding met Europese programma's, zoals OP-Zuid en Joint Transition Fund, om deze verduurzaming mogelijk te maken en te realiseren.

Communicatie

De communicatie over Grote Oogst en de voortgang daarvan gebeurt via de reguliere communicatiekanalen van de provincie en er wordt aandacht aan besteed via de website [Grote Oogst](#). Daar zijn ook de plannen van aanpak van de Grote Oogst terreinen te vinden.

Vervolg

Conform de afspraken die met uw Staten zijn gemaakt, informeren we u twee keer per jaar over de voortgang van de aanpak Grote Oogst. Dit blijven we doen tot het einde van de looptijd van de aanpak Grote Oogst (eind 2026). Eind 2024 wordt u meer in detail over de voortgang van de projecten op de 12 Grote Oogst terreinen geïnformeerd.

Datum

11 juni 2024

Documentnummer

GS : 5933026

PS : 5942308

Bijlagen

Geen.

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

mr. I.R. Adema

drs. G.H.E. Derks MPA

Programma Wonen, Werken en Leefomgeving